Francesc Melcion

RAMÓN DE ESPAÑA

"Barcelona no és el que molts esperàvem quan es va fer la Transició"

TEXT_ Toni **Vall**

Ramón de España (Barcelona, 1956) publica el llibre *Barcelona fantasma* (Vegueta Ediciones), un recull dels seus articles publicats a *Crónica Global*. Són articles barcelonins en què evoca llocs que ha conegut i viscut intensament i que ja no existeixen. I també recorda persones, amics i coneguts, que tampoc hi són. Llocs com el saló Cibeles, el bar Astoria, l'Avinguda de la Llum, el Drugstore del passeig de Gràcia, el Saló Diana, el bar Gimlet, ZIG Zag, Bikini, Studio 54, Bocaccio, el teatre Capitol... I persones com Francisco Casavella, Jaume Vallcorba, Rosa Maria Sardà, Carles Flavià, Gato Pérez, Javier Tomeo, Pepón Coromina... També el dibuixant de còmic Guillem Cifré. La casualitat ha volgut que el llibre de De España es publiqui alhora que *Barcelona, última copa* (Ajuntament de Barcelona), un recull de les tires còmiques que Cifré va publicar durant anys a la premsa. Els dos llibres estan secretament agermanats. És un goig que les tires de Cifré (Barcelona, 1952-2014), molt arrelades a la ciutat, amb els seus espais, bars i ciutadans nocturns, serveixin per il·lustrar avui l'entrevista amb Ramón de España.

¿A 'Barcelona fantasma' el gran retratat ets tu?
Sí, m'agrada la idea de fer petites autobiografies escrivint sobre llocs i persones. Sembla que surtis en una cantonada de la foto, però en el fons sempre soc el mateix explicant batalletes. Igual que a *Sospechosos habituales* i *Amigos y vecinos*, els reculls d'articles i entrevistes que vaig publicar a *El País*.

"He estimat molt Barcelona, però ja no. Ja no tinc la sensació que Barcelona sigui la meva ciutat. Camino pel carrer i no la trobo. Per trobar-la m'he de refugiar a les velles fotos en blanc i negre". Ho escrius a l'últim capítol.
Una mica massa melodramàtic, oi? No deixa de ser un comentari de senyor gran passats els seixanta anys.

Mires enrere, això està clar.
Miro enrere potser perquè hi ha més enrere que no pas endavant. Què em queden, quinze, vint anys? Part de l'explicació potser és que el rumb que ha seguit Barcelona no és el que molts esperàvem quan es va fer la Transició. També és veritat que els humans tenim tendència a mirar enrere i contemplar tot el que hem anat vivint i perdent. Hi ha aquella frase que Woody Allen fa dir a Gene Rowlands a *Una altra dona*: "¿Un record és allò que es té o allò que s'ha perdut?" No conec la resposta a aquesta pregunta.

Qualsevol temps passat va ser sempre millor?
Quan de jove sentia els grans parlar del concepte "a la meva època" jo no ho entenia. Pensava que "la meva època" és sempre l'època que estàs vivint. Però no! El que et manca per sempre és la teva joventut.

¿Barcelona és un fantasma?
Per a mi, sí. Els articles del llibre reflecteixen aquest sentiment generat pel decalatge entre la ciutat que esperàvem uns quants il·lusos i la que hem tingut. Diguem-ho clar: aquella "Nova York del Mediterrani" que ens prometien no va arribar mai.

Hi ha molts amics morts, en aquestes pàgines...
Sí, i últimament no paro... Jordi Sabatés, Miguel Gallardo, Pau Riba... Quan veus que les bombes et cauen cada cop més a prop, t'afecta. Perds gent que formava part del teu paisatge general i personal i voldries saber la seva opinió sobre les coses que van passant al món. M'encantaria saber què opinarien avui dia, per exemple, Terenci Moix i Jaume Perich sobre el Procés.

¿La Barcelona que vas viure de jove era millor o és que tu eres jove?
La meva generació va agafar una molt bona època per ser jove! L'era de l'underground, la revifada dels

LA CIUTAT PERDUDA DE CIFRÉ

'Barcelona, última copa' és l'oportunitat per reviure la Barcelona dels vuitanta a través de la mirada única del dibuixant i il·lustrador Guillem Cifré

NIT BARCELONINA
L'Ajuntament de Barcelona ha recuperat en una publicació de 96 pàgines les primeres tires còmiques de Guillem Cifré, que va col·laborar en els diaris de la capital catalana.

còmics, els bars del preolimpisme... Va ser una Barcelona molt estimulant, però em fa la sensació que quan tens entre vint i trenta anys qualsevol època pot ser estimulant. Nostàlgia, la justa!

¿Barcelona té personalitat pròpia?
Jo crec que no, però també caldria preguntar-ho a un raper de 22 anys, a veure què n'opina. A mi em sembla que la pinça entre els nacionalistes i l'Ada Colau va en contra de la ciutat que molts pensàvem que era possible. El problema de fons és que no tenen idees clares sobre el tema. L'últim que les va tenir va ser Pasqual Maragall.

Parles molt d'una ciutat "avorrida".
Completament! Percebo una intensa sensació de decadència i d'avorriment. La gentrificació és comuna en totes les grans ciutats, que es converteixen en ciutats per a rics. Cap artista "de províncies" hi pot venir a viure, el lloguer és un despropòsit. La mallorquinització és progressiva i inexorable. El ciutadà normal i corrent té un pis en propietat i es pensa que té un tresor!

La teva generació és la de després de la Gauche Divine, amb qui has tingut una relació curiosa...
Els que anàvem a Zeleste miràvem amb recel els de la Gauche Divine, els vèiem com uns moderns perdonavides. A Bocaccio hi vaig anar els últims anys, quan ja no tenia res a veure amb l'esplendor dels primers temps. A vegades la realitat et fa adonar de coses que no esperaves, de persones fantàstiques a les quals tu, sense saber per què, tenies molta mania. A mi em va passar amb Antonio Mercero i Ricardo de la Cierva, i també amb molts membres de la Gauche. Al cap i a la fi, eren gent com tu i com jo que feien el que podien en una època pitjor que la meva.

Què va ser el millor dels temps de l'underground, ara explicats i reivindicats a l'exposició de Pepe Ribas al Palau Robert?
El millor va ser adonar-se que un podia ser jove i, malgrat això, pintar alguna cosa. Veies *Star* i *Disco Exprés* al quiosc al costat de *Triunfo* i l'*Abc*, o sigui al costat dels grans estendards de la progressia i de la caspa. Aquesta possibilitat de presència juvenil en la realitat del moment era satisfactòria.

Llegint-te acabes tenint la sensació que t'agrada molt més escriure sobre Barcelona i els amics que no pas sobre política.
Un és sempre molt autocrític. Qui m'havia de dir que començaria escrivint sobre Roxy Music i acabaria fent-ho de Puigdemont! No ho tenia previst, però de sobte et trobes amb una situació que no t'agrada i et sembla que pots fer alguna cosa. Sobretot des de la perspectiva humorística. Per això vaig escriure un llibre com *El manicomio catalán*, per exemple. Això sí, t'has d'incloure a tu mateix dins la nòmina de personatges de qui t'enrius.

Humor, sempre!
Això del Procés m'ho prenc com un sainet, que és el que és. Les comparacions amb Euskadi em posen nerviós. Allà et fotien un tret al cap i l'especialitat catalana, en canvi, i per sort, és matar-te d'avorriment. Allà tenen *Patria*, d'Aramburu, que em va encantar. Aquí, repeteixo, un sainet.

¿Entens que hi hagi tan apolític?
Sí, com vols que no ho entengui? Avui hi ha un problema greu en la política espanyola i catalana: la deriva idiota de l'esquerra. Vox fa fàstic? Sí. El PP també? Sí. Però és que de la dreta no n'esperàvem res de bo. L'esquerra s'entossudeix en una profunda decadència, amb les seves epifanies absurdes.

¿Hi ha esperança?
Home, a Espanya hi ha molta gent psicològicament franquista. Al PP ara mateix no te'l pots prendre seriosament i Vox ha optat per una via tranquil·la, esperar que els altres s'equivoquin i anar pujant. Espero que no tinguem cap sorpresa desagradable... ●